

> Retouradres Postbus 40225 8004 DE Zwolle

ProRail B.V.
T.a.v. [REDACTED]
Postbus 2038
3500GA UTRECHT

Rijksdienst voor
Ondernemend
Nederland

Postbus 40225,
8004 DE Zwolle
mijn.rvo.nl

T 088 042 42 42
wnb@rvo.nl

Onze referentie

Aanvraagnummer
5190027205671

Kenmerk
WNB/2022/044.toek

Bijlagen
3

Datum 1 september 2022
Betreft Beslissing op aanvraag

Geachte [REDACTED],

Op 26 juli 2022 heeft u een ontheffing aangevraagd. Ik heb uw aanvraag beoordeeld. In deze brief licht ik dit nader toe en leest u wat mijn beslissing is.

Inhoud aanvraag

De aanvraag heeft betrekking op de realisatie van het project '**Zaadinwinning wilde averuit Nijmegen**', gelegen in de gemeente Nijmegen. Het project betreft het inwinnen en verspreiden van de zaden van de wilde averuit. De werkzaamheden bestaan uit het verzamelen van zaden van de nog resterende populatie wilde averuit bij station Nijmegen Centraal met als doel om dit zaad uit te kunnen zaaien in het compensatiegebied.

U vraagt ontheffing van de verbodsbepalingen genoemd in artikel 3.10, lid 1, sub c van de Wet natuurbescherming voor wat betreft exemplaren van de wilde averuit (*Artemisia campestris campestris*).

Besluit

Ik verleen u voor de periode van 19 september 2022 tot en met 31 oktober 2023 ontheffing van de verbodsbepalingen genoemd in artikel 3.10, lid 1, sub c van de Wet natuurbescherming voor wat betreft het verzamelen van de zaden van de wilde averuit.

De overwegingen die ten grondslag hebben gelegen aan dit besluit worden in bijlage 1 toegelicht.

Aan deze ontheffing zijn de volgende voorschriften verbonden:

Algemene voorschriften

- a. De ontheffing wordt slechts voor de hierboven genoemde soort en beschreven verboden handelingen verleend.
- b. Deze ontheffing geldt alleen voor de werkzaamheden die conform de aanvraag worden uitgevoerd, voor zover in deze ontheffing zelf niet anders is aangegeven.

- c. Deze ontheffing geldt alleen voor de werkzaamheden die vallen onder de bevoegdheid van onze minister conform artikel 1.3 van de wet.
- d. Het gebied waarvoor de ontheffing geldt, betreft het plangebied voor de realisatie van het project '**Zaadinwinning wilde averuit Nijmegen**', gelegen in de gemeente Nijmegen in de spoorkuil bij de wijk Bottendaal en op het rangeerterrein bij station Nijmegen Centraal, één en ander zoals is weergegeven in figuur 1 van het bij de aanvraag gevoegde memo '**Ontheffingsaanvraag zaadinwinning wilde averuit DOP42**' van 19 juli 2022 (bijlage 2 bij dit besluit).
- e. De ontheffinghouder dient onverwijld contact op te nemen met het bevoegd gezag indien bij het uitvoeren van de werkzaamheden van het project andere beschermde soorten dan de genoemde worden aangetroffen of andere handelingen als bedoeld in voorschrift b noodzakelijk zijn.
- f. Deze ontheffing kan uitsluitend gebruikt worden door (medewerkers van) de ontheffinghouder of haar rechtsopvolgers of in opdracht van de ontheffinghouder handelende (rechts-)personen. De ontheffinghouder of haar rechtsopvolgers blijven daarbij verantwoordelijk en aansprakelijk voor de juiste naleving van deze ontheffing.
- g. Tijdens de uitvoering van de werkzaamheden dient een afschrift van deze ontheffing en de bijbehorende brief op de locatie van de werkzaamheden aanwezig te zijn en op verzoek te worden getoond aan de daartoe bevoegde toezichthouders of opsporingsambtenaren.
- h. De ontheffinghouder dient, zodra de datum waarop de werkzaamheden zullen aanvangen bekend is, het bijgevoegde meldingsformulier volledig in te vullen en naar het bevoegd gezag te zenden.

Datum
1 september 2022
Onze referentie
5190027205671

Specifieke voorschriften

- i. U dient, met in achtneming van onderstaande voorschriften, de maatregelen uit te voeren zoals beschreven **op pagina's 2 en 3 van het bij de aanvraag gevoegde memo 'Ontheffingsaanvraag zaadinwinning wilde averuit DOP42'** van 19 juli 2022 (bijlage 3 bij dit besluit).
- j. U dient bij de planning van de werkzaamheden rekening te houden met de bloeitijd en periode van zaadzetting van de wilde averuit. Deze periode loopt globaal van augustus tot in de herfst. Afhankelijk van het seizoen en de weersomstandigheden kan deze periode langer dan wel korter zijn. De geschiktheid van de periode voor het uitvoeren van de werkzaamheden dient te worden bepaald door een deskundige op het gebied van de wilde averuit.
- k. Er dient qua hoeveelheid in te winnen zaad een goede balans gezocht te worden tussen enerzijds voldoende zaad voorradig hebben voor de voorgenomen compensatie en anderzijds zorgdragen dat er voldoende zaad achterblijft ten behoeve van het waarborgen van de bestaande populatie op het terrein van PHS Nijmegen zelf. Een deskundige op het gebied van de wilde averuit dient hierin te adviseren alsook dienen de afwegingen hierbij schriftelijk te worden vastgelegd.
- l. Bij het winnen van zaden van de wilde averuit dient beschadiging van de groeiplaatsen of van de planten zelf (anders dan voor de zaadwinning) te worden voorkomen.

Het is daarbij nadrukkelijk ook niet toegestaan om bijvoorbeeld planten te maaien om het maaisel inclusief daarin aanwezige zaden te benutten. Het onderliggend besluit ziet zodoende enkel toe op het verzamelen van zaden.

Overige voorschriften

- m. De werkzaamheden en bovengenoemde voorschriften dienen te worden uitgevoerd onder begeleiding van een deskundige¹ op het gebied van de soort waarvoor ontheffing is verleend.
- n. U dient een ecologisch werkprotocol op te stellen met daarin bovengenoemde voorschriften. Alle betrokken partijen, met name de uitvoerenden op de bouw- of projectlocatie, dienen van het werkprotocol op de hoogte te worden gesteld.
- o. Indien blijkt dat de in de ontheffing gestelde termijn niet voldoende is om de werkzaamheden waarop de ontheffing betrekking heeft uit te voeren, dient u, minimaal vier maanden voor het verstrijken van deze termijn, een verzoek tot verlenging van de ontheffing in te dienen. Dit voorkomt onnodige vertraging van het project.

Datum
1 september 2022

Onze referentie
5190027205671

Bezwaar

Als u het niet eens bent met deze beslissing, kunt u binnen zes weken na verzending van deze brief digitaal of schriftelijk een bezwaarschrift indienen. De datum bovenaan deze brief is de verzenddatum.

Een digitaal bezwaarschrift kunt u indienen via mijn.rvo.nl/bezwaar. Kijk onder Digitaal bezwaar indienen en kies voor eBezwaar.

Als u schriftelijk bezwaar wilt maken, stuurt u het ondertekende bezwaarschrift naar de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland, afdeling Juridische Zaken, postbus 40219, 8004 DE Zwolle.

Vermeld in uw bezwaarschrift in ieder geval onze referentie en de datum van de beslissing waartegen u bezwaar maakt. U vindt onze referentie in de rechter kantlijn van deze brief.

Meer informatie

Heeft u vragen, kijk dan op mijn.rvo.nl. Of neem telefonisch contact met ons op: 088 042 42 42 (lokaal tarief). Uw aanvraag is bekend onder nummer 5190027205671. Gebruik dit nummer als u contact opneemt. Dan kan ik u beter helpen.

Met vriendelijke groet,

De Minister voor Natuur en Stikstof,
namens deze:

Robin Nieuwenkamp
Teammanager Vergunningen Natuur Rijksdienst voor Ondernemend Nederland

¹ "Onder een ecologisch deskundige verstaan wij een persoon die ecologisch advies verstrekt of werkzaamheden begeleidt op het gebied van habitats en soorten en die schriftelijk aantoonbare ervaring en specifieke ecologische kennis heeft."

Bijlage 1: Overwegingen Wet natuurbescherming

Instandhouding van de wilde averuit

Artikel 3.10, lid 1, sub c Wet natuurbescherming

Datum
1 september 2022

Onze referentie
5190027205671

Op dit moment heeft de wilde averuit twee grote groeiplaatsen in Nederland, één bij de oevers van de IJssel nabij Zwolle en twee groeiplaatsen in de stad Nijmegen; in de spoorkuil bij de wijk Bottendaal en op het rangeerterrein bij station Nijmegen Centraal.

Het leefgebied van de wilde averuit in Nijmegen zal door het uitvoeren van de werkzaamheden worden uitgebreid met extra groeiplaatsen in het Bottendaal. Om negatieve effecten van de werkzaamheden op de soort tot een minimum te beperken stelt u maatregelen voor zoals beschreven **op pagina's 2 en 3** van het bij de aanvraag gevoegde memo 'Ontheffingsaanvraag zaadinwinning wilde averuit DOP42' **van** 19 juli 2022 (bijlage 3 bij dit besluit). De door u voorgestelde maatregelen zijn voldoende.

In relatie tot de wilde averuit dient rekening te worden gehouden met de bloeitijd en periode van zaadzetting van de soort. Deze periode loopt globaal van augustus tot in de herfst.

Voorafgaand aan de verzameling van de zaden op het terrein van PHS Nijmegen, wordt eerst bij de toegankelijke populatie bij het Bottendaal gecontroleerd of de planten reeds tot zaadzetting zijn gekomen. Wanneer deze tot zaadzetting zijn gekomen, zullen ook bij de populatie bij Nijmegen Centraal zaden aanwezig zijn en kan daadwerkelijk tot winning worden overgegaan.

Tijdens het verzamelen van de zaden wordt getracht om van zoveel mogelijk verschillende planten van wilde averuit zaden te verzamelen om daarmee een hoge genetische diversiteit na te streven. Wanneer blijkt dat de geplante zaden voldoende tot ontkieming zijn gekomen, wordt het perceel nog twee keer tweejaarlijks geïnventariseerd. Indien uit de monitoring van de compensatieopgave blijkt dat de zaadzetting in het voorjaar van 2023 onvoldoende is aangeslagen, dan is het voornemen om in het najaar van 2023 opnieuw zaad te winnen van dezelfde populatie. Het beheer op de compensatielocatie is gericht op het voorkomen of beperken van concurrentie en het beschikbaar houden of maken van zaaiBED voor de wilde averuit door middel van aangepast maaibeleid.

De door u voorgestelde maatregelen zijn in grote lijnen voldoende. Ter aanscherping heb ik in de ontheffing aanvullende voorschriften k en l opgenomen. Ten eerste dient er qua hoeveelheid te winnen zaad een goede balans gezocht te worden ten behoeve van de bestaande populatie. Ten tweede dient bij het inwinnen van zaden van de wilde averuit beschadiging van de groeiplaatsen of van de planten zelf (anders dan voor de zaadwinning) te worden voorkomen.

Met bovenstaande aanvullende maatregelen wordt het voortbestaan van de oorspronkelijke groeiplaatsen van de wilde averuit ter plaatse gegarandeerd. Tijdens de werkzaamheden worden zaden van de wilde averuit verzameld. Er is dan ook sprake van een overtreding van verbodsbepalingen zoals genoemd in artikel 3.10, lid 1, sub c van de Wet natuurbescherming.

Om deze reden wordt ontheffing verleend. Onderliggend besluit ziet daarbij enkel toe op de handelingen rondom het inwinnen van zaad van de wilde averuit op groeiplaatsen op het terrein van ProRail bij Nijmegen Centraal benodigd voor de compensatie. De verdere compensatieopgave voor het herstel van de aangetaste populatie van de wilde averuit valt nadrukkelijk buiten de scope van dit besluit.

Datum
1 september 2022
Onze referentie
5190027205671

Staat van instandhouding

De wilde averuit komt in Nederland nog slechts op een aantal plekken voor, waaronder in (de omgeving van) het plangebied. De soort staat op de Nederlandse rode lijst aangemerkt als zeer zeldzaam met een sterk negatieve trend. Met het verzamelen van de zaden van de wilde averuit worden geen individuele planten gedood waardoor de staat van instandhouding niet verder in het geding zal komen. Door het verzamelen en uitzaaien van de zaden zal de schade ontstaan door het project D3100/2981 teniet worden gedaan, wat de staat van instandhouding van de wilde averuit ten goede zal komen. Het leefgebied van de wilde averuit in Nijmegen zal door het uitvoeren van de werkzaamheden worden uitgebreid met extra groeiplaatsen in het Bottendaal. Het oppervlak dat gecompenseerd dient te worden heeft een grootte van 1150 m². Het geheel van de compensatielocatie zal echter groter zijn dan dat, namelijk 1772 m². Het compenseren van de groeiplaatsen van de wilde averuit zal een positief effect hebben op de landelijke staat van instandhouding van de wilde averuit.

De gunstige staat van instandhouding van de wilde averuit komt dan ook niet in gevaar, mits gewerkt wordt conform de door u voorgestelde maatregelen en volgens de overige in de ontheffing opgelegde voorschriften.

Andere bevredigende oplossing

De werkzaamheden voor het herstel van de populatie van de wilde averuit bij station Nijmegen Centraal zijn locatie gebonden. De reden hiervoor is dat het essentieel is dat het zaad wordt gewonnen van de lokale populatie bij station Nijmegen Centraal. Het alternatief is het uitzaaien met zaden van niet-gebiedseigen wilde averuiten. Dit alternatief is echter geen optie, omdat flora vervalsing kan plaatsvinden wanneer gebiedsvreemd DNA wordt geïntroduceerd in de populatie. Dit is slecht voor de genetische diversiteit van de populatie en bijna schadelijker voor de populatie wilde averuit bij Nijmegen Centraal dan het verzamelen van gebiedseigen zaden. De omvang en genetische diversiteit van de bestaande populatie wilde averuit wordt gewaarborgd wanneer gebiedseigen zaden worden verzameld. Door de gekozen inrichting, werkwijze en de planning wordt schade aan de wilde averuit zoveel mogelijk voorkomen. Hiermee is voldoende aangetoond dat geen andere bevredigende oplossing voorhanden is.

Belang

U heeft ontheffing van verbodsbepalingen aangevraagd op grond van **het belang 'in het belang van de bescherming van de wilde flora of fauna, of in het belang van de instandhouding van de natuurlijke habitat'**, zoals genoemd in artikel 3.8, lid 5, sub b van de Wet natuurbescherming.

Gezien het feit dat de wilde averuit op dit moment maar op 2 plaatsen in Nederland groeit, waarbij de groeiplaats bij Nijmegen Centraal deels beschadigd is geraakt, is het noodzakelijk dat de zaden van de plant gewonnen worden om zo de populatie te kunnen herstellen.

Indien de zaden van de wilde averuit niet gewonnen worden bij het spoor van Nijmegen Centraal, kan de populatie niet in stand gehouden worden.

Gelet op het voorgaande ben ik van oordeel dat **het belang 'in het belang van de bescherming van de wilde flora of fauna, of in het belang van de instandhouding van de natuurlijke habitat'** voldoende is om de negatieve effecten op de wilde averuit, die als gevolg van de uitvoering van het project zullen optreden, te rechtvaardigen.

Datum
1 september 2022
Onze referentie
5190027205671

ONDERWERP

Ontheffingsaanvraag zaadinwinning wilde averuit DOP42

PROJECTNUMMER

30070231 5649

DATUM

19 juli 2022

ONZE REFERENTIE

1

AAN

Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO)

Inleiding

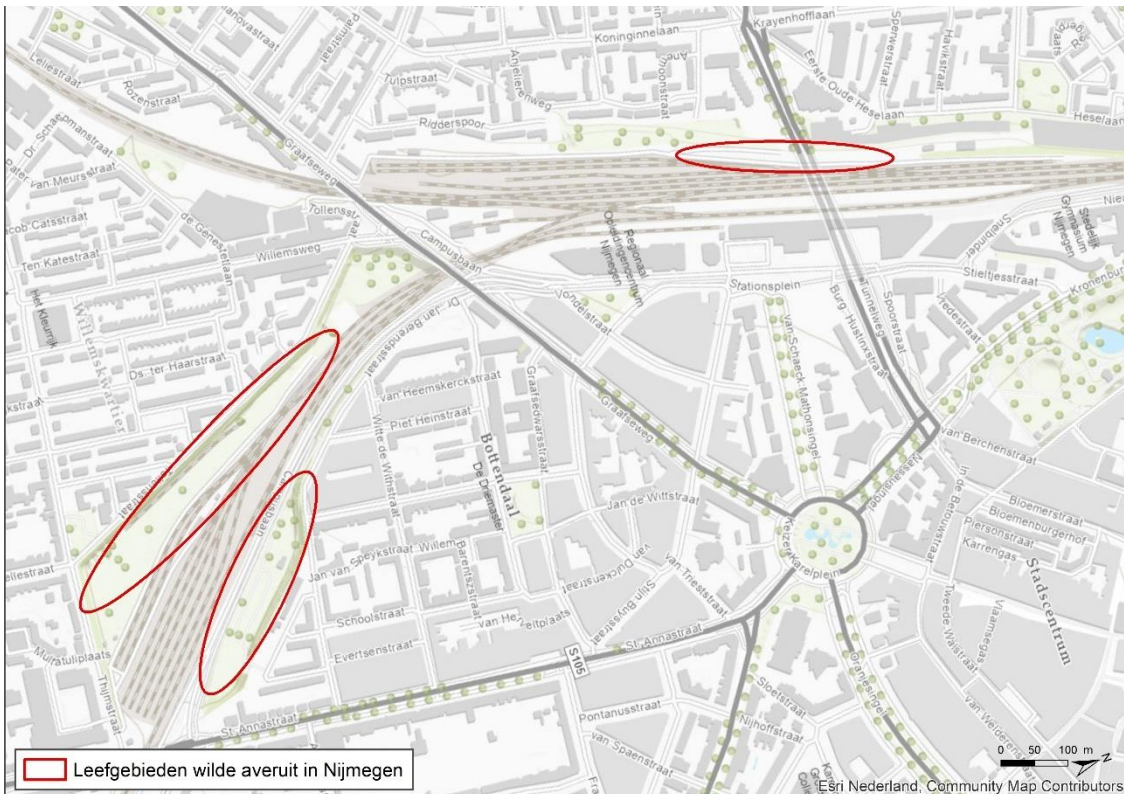
De Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO) heeft ProRail een last onder dwangsom opgelegd naar aanleiding van de vernietiging van groeiplaatsen van wilde averuit bij werkzaamheden voor project D3100/2981 bij Nijmegen Centraal. Wilde averuit is een beschermde soort onder de Wet natuurbescherming (Wnb). In opdracht van ProRail heeft Arcadis een concept-compensatieplan opgesteld (NMP-Arc-02-09-MM-RE-0004 met kenmerk D10044838) d.d. 8 december 2021. Navolgend op dit compensatie plan is in samenspraak met de RVO het oppervlak bepaald dat gecompenseerd dient te worden. Gerie Mensink (ecoloog van RVO) en Luc Haverhals (ecoloog van Arcadis) hebben na dit overleg op 8-2-2022 de totale compensatieopgave bepaald op 1150 m²¹.

Omdat een deel van de populatie is verloren gegaan tijdens de werkzaamheden dient dit te worden gecompenseerd. Voor deze compensatie dient zaad te worden verzameld van de populatie wilde averuit bij Nijmegen Centraal. Omdat het verzamelen van zaad van beschermde planten een overtreding is van Artikel 3.10 lid C van de Wnb dient een ontheffing Wnb soortbescherming aangevraagd te worden. Dit document dient ter onderbouwing van de ontheffingsaanvraag Wnb soortenbescherming. Hierin zijn de voor de ontheffingsaanvraag noodzakelijke onderdelen beschreven: de methode van zaadinwinning en uitzaaiing, de locatie waar de compensatieopgave wordt gerealiseerd, planning en het beheer van de compensatieopgave.

Leefgebied Wilde Averuit Nijmegen

Wilde averuit is een beschermde plantensoort beschermd onder artikel 3.10 van de Wet natuurbescherming (verder: Wnb). De soort staat op de Nederlandse rode lijst aangemerkt als zeer zeldzaam met een sterk negatieve trend. De soort komt in Nederland nog slechts op een aantal plekken voor, waaronder twee groeiplaatsen in de stad Nijmegen: in de spoorkuil bij de wijk Bottendaal en op het rangeerterrein bij station Nijmegen Centraal, zie Figuur 1¹.

¹ Verslag nader overleg Arcadis-RVO compensatie-opgave wilde averuit d.d. 08-02-2022. Referentie D10049240:1

Figuur 1. Schematische ligging van de groeiplaatsen van wilde averuit in Nijmegen op basis van de verspreiding gegevens van de NDFF (NDFF, geraadpleegd op 07-12-2021).

In het gebied waar de wilde averuit verloren is gegaan (in en ter weerszijden van ovaal bovenin in Figuur 1) is herintroductie niet zinvol, omdat in dit gebied in de komende jaren wijzigingen aan het spoor plaatsvinden vanuit het project PHS Nijmegen. Aan het eind van de realisering van dat project ontstaan pas nieuwe mogelijkheden voor de wilde averuit als het terrein wordt heringericht. Deze locatie vervalt daarmee voor de huidige compensatieopgave en is gezocht naar een andere locatie in Nijmegen. Criteria daarvoor zijn een geschikte bodemgesteldheid en beschikbaarheid op korte termijn. Het perceel op Figuur 2 tussen de beide leefgebieden in het Bottendaal voldoet aan deze criteria. Daarmee wordt tevens het areaal wilde averuit aan de zuidoostzijde van Nijmegen uitgebreid. Vanuit kiembedden kan de wilde averuit zich verspreiden over het geheel van de compensatielocatie van 1772 m² zoals hieronder beschreven, waarmee ruimschoots wordt voldaan aan de opgave van 1150m². De aanliggende eigenaar NS Vastgoed, zie Figuur 3, is geïnformeerd over de introductie van de wilde averuit op het aanliggende terrein van ProRail.

² Het Levend Archief, 2021. Protocol zaden verzamelen. Versie 247-05-2021.

Inwinning en verspreiden van zaad

Voor het inwinnen en verspreiden van de zaden van de wilde averuit is voor dit project een samenwerking aangegaan met Het Levend Archief. Op deze is de juiste kennis over het verzamelen en uitzaaïen van bijzondere plantensoorten aanwezig. Het verzamelen en uitzaaïen van de zaden wordt volgens het protocol van Het Levend Archief uitgevoerd².

Inwinning

De wilde averuit heeft een bloeitijd van augustus tot in de herfst. Om deze reden worden eind september 2022 de zaden verzameld op groeiplaatsen op het terrein van ProRail bij Nijmegen Centraal. Voorafgaand aan de verzameling op het terrein van PHS Nijmegen wordt door Het Levend Archief bij de toegankelijke populatie bij het Bottendaal gecontroleerd of de planten reeds tot zaadzetting zijn gekomen. Wanneer deze tot zaadzetting zijn gekomen, zullen ook bij de populatie bij Nijmegen Centraal zaden aanwezig zijn. Tijdens het verzamelen van de zaden wordt getracht

² Het Levend Archief, 2021. Protocol zaden verzamelen. Versie 247-05-2021.

om van zoveel mogelijk verschillende planten van wilde averuit zaden te verzamelen. Op deze manier zal de nieuwe groeiplaats op de compensatie locatie een hoge genetische diversiteit hebben.

Een deel van de verzamelde zaden wordt opgeslagen in de Nationale Zadencollectie, zodat de genetische diversiteit van de groeiplaats op het terrein van ProRail bij Nijmegen Centraal ook voor de toekomst is geborgd.

Uitzaaiing

Het uitzaaien van de zaden zal eind oktober 2022 gebeuren, waardoor de zaden niet verdrogen en in kiemrust de winter in gaan, zodat ze in het voorjaar beter kunnen kiemen. Om de compensatielocatie geschikt tot maken voor het kiemen van de zaden, worden kiembedden gemaakt. Op de locatie van de kiembedden wordt de aanwezige vegetatie verwijderd en het kiembed wordt iets verhoogd met grond uit de directe omgeving, waarna de zaden worden ingezaaid. Vanuit de kiembedden kan de wilde averuit zich verspreiden over het geheel van de compensatielocatie van 1772 m² zoals hieronder beschreven. De plek van inzaaien wordt gemarkeerd, zodat in het voorjaar 2023 kan worden vastgesteld of de zaden tot kieming zijn gekomen.

Compensatielocatie

De beoogde compensatielocatie voor de uitzaaiing van de wilde averuit ligt nabij Nijmegen Centraal in het Bottendaal ter hoogte van spoorkilometer 17.9 –18.0, naast de sporen van Nijmegen richting Venlo, zie Figuur 2. Dit perceel is gekozen omdat deze locatie ruimte biedt voor een toekomstbestendige populatie van de wilde averuit. Het totale oppervlak van deze locatie bedraagt circa 3100 m². Bij de berekening van deze oppervlakte is vanwege veiligheidsmaatregelen rekening gehouden met het feit dat 6,5 meter vanaf het hart van het spoor geen opslag van planten mag ontstaan. In Figuur 4 zijn deze zones aan beide kanten van het grasland zichtbaar, doordat ze korter zijn gemaaid dan de rest van het perceel. Daarnaast is een deel van dit gebied in eigendom van NS Vastgoed, zie Figuur 3 in blauw. Omdat het gebied van NS Vastgoed niet beschikbaar is voor compensatie, is in totaal 1722 m² beschikbaar als compensatielocatie voor de wilde averuit. Hiermee kan aan de doelstelling van 1150 m² worden voldaan op dit perceel.

In de huidige situatie bestaat deze locatie uit een laagblijvende voedselarme vegetatie, vergelijkbaar met de vegetatie op de groeiplaatsen bij Nijmegen Centraal. Tijdens een oriënterend veldbezoek op 6 juli 2022 samen met ProRail, ASSET Rail en Arcadis is de compensatielocatie op geschiktheid beoordeeld en is besproken hoe deze locatie in de toekomst beheerd moet worden. De vegetatie op de compensatielocatie bestaat uit een goed ontwikkelde moslaag (tijdens het veldbezoek was deze opgedroogd door het droge weer) met hazenpootje, zandblauwtje, Jacobskruiskruid en lokaal muurpeper, zie Figuur 5. De bodem bestaat uit zand op oud ballast materiaal en zode is op meerdere plekken open, waardoor zand aan de oppervlakte ligt. Open plekken in de vegetatie waar zand uit de omgeving kan inwaaien zijn belangrijk voor de wilde averuit.